

Chuẩn mực đạo đức cách mạng của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới

Chu Thị Hương^(*)

Trần Thị Thanh Tâm^(**)

Tóm tắt: Trong bối cảnh hiện nay, khi đất nước đang bước vào kỷ nguyên mới, Đảng Cộng sản Việt Nam xác định xây dựng, chỉnh đốn Đảng là nhiệm vụ then chốt, trong đó tiếp tục xây dựng, bổ sung, hoàn thiện các chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên là một trong những nhiệm vụ chính yếu, quyết định nhiều vấn đề cốt lõi đối với công tác xây dựng Đảng (Lê Thị Hà, 2024). Thực tiễn cho thấy, đội ngũ cán bộ, đảng viên luôn có một vai trò đặc biệt quan trọng, là lực lượng nòng cốt trong quá trình xây dựng và phát triển đất nước, do đó, nâng cao đạo đức trong tình hình mới, đòi hỏi Đảng và nhân dân ta quán triệt tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh, ra sức bồi dưỡng các phẩm chất đạo đức mà Người đã nêu ra có ý nghĩa sâu sắc trong giai đoạn cách mạng hiện nay. Với tinh thần đó, Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 của Bộ Chính trị về “Chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới” ra đời đã kịp thời đáp ứng yêu cầu cả về lý luận và thực tiễn.

Từ khóa: Chuẩn mực đạo đức cách mạng, Cán bộ, Đảng viên, Kỷ nguyên mới, Đảng Cộng sản Việt Nam

Abstract: In the context of the country entering a new era, the Communist Party of Vietnam identifies Party building and rectification as a key task, in which further supplementing and perfecting the codes of revolutionary ethics for cadres and Party members is, among others, the main task that defines several core issues for Party building work (Le Thi Ha, 2024). As a matter of fact, the contingent of cadres and Party members plays a crucial role, being the nucleus force in the process of nation building and developing. Therefore, improving the ethical code in the new situation requires the Party and people to thoroughly grasp Ho Chi Minh's moral thought and strive to cultivate the moral qualities initiated by him, which have profound significance in the current revolutionary period. Against this background, Regulation No. 144-QĐ/TW dated May 9, 2024 of the Politburo on “Codes of revolutionary ethics for cadres and Party members in the new period” was issued promptly to meet both theoretical and practical requirements.

Keywords: Revolutionary Ethical Code, Cadres, Party Members, New Era, Communist Party of Vietnam

Ngày nhận bài: 25/2/2025; Ngày duyệt đăng: 15/3/2025

^(*), ^(**) ThS., Viện Thông tin Khoa học xã hội, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam;
Email: huongvan827@gmail.com

1. Mở đầu

Sau gần 40 năm thực hiện công cuộc đổi mới, với sự lãnh đạo của Đảng, Việt Nam đã đạt được những thành tựu to lớn, đánh dấu bước chuyển mình mạnh mẽ, bứt phá trong mọi lĩnh vực. Tuy nhiên, những yêu cầu, thách thức mới trong bối cảnh hiện nay đang đặt ra trọng trách lớn hơn đối với Đảng, nhất là tình trạng một bộ phận cán bộ, đảng viên có những biểu hiện suy thoái trong nhận thức lẫn hành động, gây ảnh hưởng không nhỏ đến uy tín, danh dự của Đảng (Xem: Lê Tùng Lâm, 2024; Hiền Hòa, 2024). Vì vậy, tăng cường xây dựng Đảng về đạo đức là nhằm tiếp tục nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng, làm cho Đảng thật sự trong sạch về chính trị, vững vàng về tư tưởng và tổ chức, thống nhất cao trong ý chí, hành động, gắn bó mật thiết với nhân dân. Mỗi cán bộ, đảng viên phải là tấm gương sáng về thực hành đạo đức cách mạng, phải thực sự thấm nhuần sâu sắc những chỉ dẫn có giá trị to lớn và quý báu của Chủ tịch Hồ Chí Minh về chuẩn mực đạo đức và xây dựng chuẩn mực đạo đức nhằm đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp cách mạng trong giai đoạn mới. Quy định số 144-QĐ/TW về *chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên, trong giai đoạn mới*¹ (sau đây gọi tắt là Quy định số 144) là cẩm nang để mỗi cán bộ, đảng viên “tự soi, tự sửa”, học tập, rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong tình hình hiện nay. Bài viết khái quát quan điểm của Chủ tịch

Hồ Chí Minh và quá trình nhận thức của Đảng về chuẩn mực đạo đức cách mạng, đồng thời tập trung làm rõ một số nội dung mới trong Quy định số 144.

2. Quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về chuẩn mực đạo đức cách mạng

Chủ tịch Hồ Chí Minh là người đặt nền móng cho việc xây dựng đạo đức cách mạng và cũng là tấm gương sáng ngời về thực hành đạo đức cách mạng để toàn Đảng, toàn dân noi theo. Trên nền tảng chủ nghĩa Marx-Lenin, kế thừa tinh hoa đạo đức dân tộc và nhân loại, trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã xác lập, tuyên truyền, giáo dục, xây dựng và thực hiện nền đạo đức cách mạng. Người đã để lại một hệ thống quan điểm về đạo đức cách mạng với những chuẩn mực của cán bộ, đảng viên, gắn liền với điều kiện lịch sử cụ thể của cách mạng Việt Nam².

Chủ tịch Hồ Chí Minh quan niệm đạo đức là nền tảng và là sức mạnh của người cách mạng, coi đó là gốc của cây, ngọn nguồn của sông nước: “Cũng như sông thì có nguồn mới có nước, không có nguồn thì sông cạn. Cây phải có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân” (Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Tập 5, 2011: 292). Mặc dù coi đạo đức là gốc nhưng Người luôn đặt đạo đức và tài năng trong mối quan hệ biện chứng với nhau, tác động và quy định lẫn nhau.

Theo quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng phải “là đạo đức, là văn minh” thì mới hoàn thành được sứ mệnh

¹ Xem toàn văn Quy định số 144 tại: <https://xaydungchinhsach.chinhphu.vn/toan-van-quy-dinh-so-144-qd-tw-ve-chuan-muc-dao-duc-cach-mang-cua-can-bo-dang-vien-giai-doan-moi-119240518105237831.htm>.

Sau khi Bộ Chính trị ra Quy định số 144, Ban Tuyên giáo Trung ương đã có *Hướng dẫn số 159-HD/BTGTW* ngày 03/7/2024 thực hiện quy định này.

² Xem: *Đường cách mệnh* (1927), *Đời sống mới* (1947), *Sửa đổi lối làm việc* (1947), *Cần Kiệm Liêm Chính* (1949), *Đạo đức cách mạng* (1958), *Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân* (1969), *Di chúc* (1969),...

lịch sử vẻ vang của mình. “Đạo đức cách mạng là bất kỳ ở cương vị nào, bất kỳ làm công việc gì, đều không sợ khó, không sợ khổ, đều một lòng một dạ phục vụ lợi ích chung của giai cấp, của nhân dân” (Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Tập 7, 2011: 177). Xây dựng Đảng về đạo đức thực chất là làm cho đội ngũ cán bộ, đảng viên thấm nhuần và thực hành các chuẩn mực đạo đức cách mạng. “Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư” (Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Tập 15, 2011: 611-612). Người coi nhiệm vụ xây dựng Đảng về đạo đức nói chung, bồi dưỡng, giáo dục đạo đức cho cán bộ, đảng viên nói riêng là động lực cốt lõi làm nên những thành công của sự nghiệp cách mạng: “Mọi việc thành hay là bại, chủ chốt là do cán bộ có thấm nhuần đạo đức cách mạng hay là không” (Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Tập 9, 2011: 354). Chỉ khi cán bộ, đảng viên nhận thức đúng đắn, “thấm nhuần đạo đức cách mạng” mới tạo nên sự thống nhất cao, sức mạnh lớn của toàn Đảng, phát huy tinh thần phụng sự, cống hiến vì sự phát triển của đất nước.

Chuẩn mực đạo đức cách mạng của đội ngũ đảng viên thực chất là các giá trị đạo đức cộng sản đã được cụ thể hóa vào thực tiễn Việt Nam. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã kế thừa có chọn lọc, thấu hóa những giá trị đạo đức của quá khứ, đề xuất những tư tưởng đạo đức mới, phù hợp với yêu cầu của cách mạng Việt Nam trong thời đại mới. Các chuẩn mực đạo đức cách mạng cơ bản theo quan điểm của Người là: *trung với nước, hiếu với dân; yêu thương con người; cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; tinh thần quốc tế trong sáng*. Theo đó, đạo đức cách mạng được thể hiện rõ trong các mối quan hệ lớn, đó là: với *Tổ quốc* và *nhân dân* thì phải trung - hiếu, với *tự mình* thì phải cần,

kiệm, liêm, chính; với *công việc* thì phải chí công vô tư; với *con người* thì phải yêu thương; với *nhân loại* thì phải có tinh thần quốc tế trong sáng. Có thể thấy, quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về chuẩn mực đạo đức cách mạng thể hiện tinh thần nhân văn, cách mạng.

3. Quá trình nhận thức của Đảng về chuẩn mực đạo đức cách mạng

Xây dựng Đảng về đạo đức là vấn đề mang tính chiến lược, lâu dài, thuộc về chế định nội tại trong sự phát triển của Đảng; là nhiệm vụ cần có, phải có để Đảng luôn là Đảng của đạo đức, văn minh, xứng đáng là đội tiên phong của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc Việt Nam (Lê Thị Hà, 2024). Nhận thức rõ điều đó, đồng thời dựa trên hệ thống quan điểm, chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta không ngừng nâng cao chất lượng, đổi mới phương pháp xây dựng Đảng về đạo đức cách mạng. Tại các kỳ Đại hội VI, VII, VIII, IX, X, XI, Đảng ta đều nhấn mạnh đến giáo dục đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên¹. Trong nhiệm kỳ Đại hội X của Đảng, nhiều chuẩn mực đạo đức cách

¹ Xem: Đảng Cộng sản Việt Nam (1987), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, tr. 47, 126; Đảng Cộng sản Việt Nam (1991), *Báo cáo xây dựng Đảng và sửa đổi Điều lệ Đảng của Ban Chấp hành Trung ương (khóa VI)*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, tr. 23; Đảng Cộng sản Việt Nam (1996), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr. 145-146; Đảng Cộng sản Việt Nam (2006), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr. 133; Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr. 18, 29, 31, 57, 173, 257, 258; Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Tập 51, tr. 211-212; Tập 60, tr. 222, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.

mạng đã được đưa vào các luật¹. Đến Đại hội XII, lần đầu tiên Đảng ta đưa công tác xây dựng Đảng về đạo đức ngang hàng với xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng và tổ chức. Đại hội XIII nhấn mạnh: “Trong những năm tới phải đặc biệt coi trọng và đẩy mạnh hơn nữa xây dựng, chỉnh đốn Đảng toàn diện về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ” (Đảng Cộng sản Việt Nam, Tập 1, 2021: 180). Theo đó, Đảng và Nhà nước Việt Nam đã ban hành nhiều chủ trương, chính sách, quy định về giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng và thực hiện nêu gương một cách có hệ thống, khoa học, thiết thực nhằm nâng cao phẩm chất đạo đức trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới. Cụ thể là:

Từ năm 2003 đến nay, Đảng đã ban hành 6 chỉ thị, kết luận về học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh: Chỉ thị số 23-CT/TW ngày 27/3/2003 của Ban Bí thư khóa IX về *đẩy mạnh nghiên cứu, tuyên truyền, giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh trong giai đoạn mới*; Chỉ thị số 06-CT/TW ngày 07/11/2006 của Bộ Chính trị khóa X về *tổ chức cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương, đạo đức Hồ Chí Minh”*; Chỉ thị số 03-CT/TW ngày 14/5/2011 của Bộ Chính trị khóa XI về *tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương, đạo đức Hồ Chí Minh*; Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị khóa XIII về *đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh* (Chỉ thị số 05); Kết luận số 01-KL/TW ngày 18/5/2021 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05.

Từ năm 2012 đến nay, Đảng đã ban hành 3 quy định về nêu gương: Quy định

số 101-QĐ/TW ngày 07/6/2012 của Ban Bí thư về *trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt các cấp*; Quy định số 55-QĐ/TW ngày 19/12/2016 của Bộ Chính trị về *một số việc cần làm ngay để tăng cường vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên*; Quy định số 08-QĐ/TW ngày 25/8/2018 của Ban Chấp hành Trung ương về *trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương*.

Sau Đại hội XIII, các quy định mới có liên quan đến nội dung giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng và nêu gương của cán bộ, đảng viên đã được Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bộ Chính trị ban hành mới hoặc sửa đổi, bổ sung như: Quy định số 37-QĐ/TW ngày 25/10/2021 về *những điều đảng viên không được làm*; Quy định số 114-QĐ/TW ngày 11/7/2023 về *kiểm soát quyền lực và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ*; Kết luận số 21-KL/TW ngày 25/10/2021 về *đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị; kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”*; Nghị quyết số 28-NQ/TW ngày 17/11/2022 Hội nghị Trung ương 6 khóa XIII về *tiếp tục đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền của Đảng đối với hệ thống chính trị trong giai đoạn mới*; Thông báo Kết luận số 12-KL/TW ngày 06/4/2022 về *tiếp tục tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực...* Có thể thấy, đây là những bước phát triển mới về nhận thức, tư duy, lý luận và hành động của Đảng trong xây dựng, rèn luyện tư tưởng, bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, tác phong và lối sống của đội ngũ cán bộ, đảng viên.

¹ Xem: Luật Cán bộ, Công chức năm 2008; Luật Viên chức năm 2010.

Trên thực tế những năm qua, các phong trào, cuộc vận động học tập và làm theo Chủ tịch Hồ Chí Minh được tổ chức bài bản, thường xuyên, đã có tác động tích cực, sâu rộng tới nhận thức và hành động tự giác của cán bộ, đảng viên và nhân dân, tạo ra nhiều phong trào, mô hình hay, tấm gương sáng tạo trong lao động và sản xuất (Vũ Hữu Phê, 2023). Việc vận dụng, cụ thể hóa chuẩn mực đạo đức cách mạng, nhất là trong xây dựng và thực hiện đạo đức nghề nghiệp, đạo đức công vụ đã đem lại nhiều chuyển biến tích cực trên thực tiễn, góp phần giúp đội ngũ cán bộ, đảng viên nâng cao nhận thức, điều chỉnh thái độ, hành vi theo các chuẩn mực đạo đức trong thực hiện nhiệm vụ và trong các mối quan hệ xã hội; góp phần xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị, đặc biệt là xây dựng Đảng về đạo đức; thúc đẩy cải cách thủ tục hành chính, xây dựng môi trường văn hóa công sở;... Bên cạnh đó, triển khai thực hiện các quy định của Đảng về nêu gương, việc rèn luyện, tu dưỡng đạo đức, gắn với trách nhiệm nêu gương có chuyển biến tích cực. Các cấp ủy, cán bộ, đảng viên, người đứng đầu cơ quan, đơn vị, nhất là các đồng chí Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Trung ương Đảng đã thực hiện nêu gương bằng những việc làm, hành động cụ thể với phương châm “trên trước, dưới sau”, “trong trước, ngoài sau”, “học tập đi đôi với làm theo” (Nguyễn Phú Trọng, 2023: 328-329). Đội ngũ cán bộ, đảng viên của Đảng không ngừng lớn mạnh, trưởng thành về chính trị, tư tưởng, đạo đức, nhiều cán bộ, đảng viên là tấm gương đạo đức mẫu mực, hăng hái đi đầu trong học tập, công tác, lao động, sản xuất.

Quy định số 37-QĐ/TW đã được triển khai nghiêm túc, có hiệu quả, từng bước ngăn chặn, đẩy lùi biểu hiện suy thoái về tư

tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý và người đứng đầu tổ chức, cơ quan, đơn vị. Nhiều vấn đề khó, hết sức phức tạp đã được giải quyết, có kết quả rõ rệt, góp phần quan trọng vào những thành tựu to lớn của công cuộc đổi mới đất nước gần 40 năm qua do Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo. Sự lãnh đạo của Đảng đối với toàn xã hội được giữ vững, tăng cường và phát huy hiệu quả. Thế và lực, sức mạnh tổng hợp quốc gia, uy tín quốc tế, niềm tin của nhân dân ngày càng được nâng cao, tạo tiền đề quan trọng để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong giai đoạn mới (Nguyễn Trọng Nghĩa, 2024).

Mặc dù đã đạt được những kết quả quan trọng, nhưng quá trình rà soát, bổ sung, xây dựng và tổ chức thực hiện chuẩn mực đạo đức của các ban, bộ, ngành, địa phương trong những năm qua gặp không ít khó khăn, vướng mắc do phải căn cứ vào nhiều văn bản lãnh đạo của Đảng, nhiều văn bản quy phạm pháp luật của Nhà nước, nhiều văn bản của các ban, bộ, ngành Trung ương; các văn bản này được ban hành vào nhiều giai đoạn khác nhau. Quy định về chuẩn mực đạo đức của một số địa phương, cơ quan, đơn vị có nhiều nội dung, nhiều tiêu chí; một số nơi còn chung chung, thiếu tính hệ thống, không rõ về tiêu chí, gây không ít khó khăn cho việc thực hiện, giám sát, kiểm tra, đánh giá,... (Nguyễn Đức Luận, 2023). Công tác rèn luyện, quản lý cán bộ, đảng viên ở một số nơi chưa được quan tâm đúng mức, còn thiếu chặt chẽ; tính chiến đấu trong tự phê bình và phê bình còn yếu. Một số tổ chức cơ sở đảng, một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa gương mẫu. Một bộ phận cán bộ, đảng viên phai nhạt lý tưởng, giảm sút ý chí, ngại khó, ngại khổ, suy thoái về tư

tương chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” (Đảng Cộng sản Việt Nam, Tập 1, 2021: 91-92; Xem thêm: Nguyễn Phú Trọng, 2023: 204).

Nguyên nhân căn bản của hạn chế, bất cập nêu trên là do sự thiếu tu dưỡng đạo đức cách mạng trong cán bộ, đảng viên và những tác động tiêu cực, trực tiếp của mặt trái kinh tế thị trường. Điều này đặt ra yêu cầu cao hơn về tinh thần tự giác rèn luyện, tu dưỡng đạo đức cách mạng của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong bối cảnh hiện nay. Quy định số 144 được ban hành xuất phát từ yêu cầu, đòi hỏi cấp bách từ thực tiễn đặt ra.

4. Quy định số 144-QĐ/TW và các yêu cầu để thực hiện

Việc Bộ Chính trị ban hành Quy định số 144 cho thấy sự quyết tâm rất lớn của Đảng trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng nói chung và trong xây dựng, củng cố đội ngũ cán bộ, đảng viên nói riêng. Bộ Chính trị ban hành Quy định số 144 xuất phát từ ba căn cứ chủ yếu sau: *Một là* từ tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức cách mạng; *Hai là* từ quá trình phát triển nhận thức của Đảng và thực trạng công tác xây dựng Đảng về đạo đức; *Ba là* từ bối cảnh tình hình mới và yêu cầu đặt ra đối với công tác xây dựng Đảng về đạo đức (Nguyễn Việt Thông, 2024). Quy định số 144 chính là sự tiếp nối tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục đạo đức cách mạng và là bước cụ thể hóa nhiệm vụ về xây dựng chuẩn mực đạo đức cách mạng mà Đại hội XIII đề ra. Quy định số 144 có tính hệ thống, khái quát, cập nhật và góp phần đồng bộ với các quy định về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên; có tính liên thông với các quy định về những điều đảng viên không được làm, về nêu gương của Đảng; đáp ứng yêu cầu từ thực tiễn đối với việc thực hiện nhiệm

vụ xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị hiện nay; thiết thực đưa chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới vào cuộc sống. Đặc biệt, Quy định số 144 còn là tiêu chuẩn, thước đo, góp phần nâng cao hiệu quả công tác nhận xét, đánh giá, xếp loại cán bộ, đảng viên; là cơ sở để cấp ủy đảng các cấp xem xét, đánh giá, lựa chọn cán bộ, đảng viên đưa vào quy hoạch, giới thiệu bầu cấp ủy khóa mới; là tiền đề quan trọng trong việc chuẩn bị nhân sự cho Đại hội Đảng các cấp, tiến tới Đại hội XIV của Đảng (Lê Văn Cường, 2024).

Quy định số 144 đề cập đến những vấn đề cốt lõi cả về phẩm chất đạo đức, lập trường tư tưởng chính trị, trình độ, năng lực lãnh đạo, thực hiện nhiệm vụ của mỗi cán bộ, đảng viên trong tình hình mới, gồm 5 điều: 1- Yêu nước, tôn trọng nhân dân, tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc. 2- Bản lĩnh, đổi mới, sáng tạo, hội nhập. 3- Cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. 4- Đoàn kết, kỷ cương, tình thương, trách nhiệm. 5- Gương mẫu, khiêm tốn, tu dưỡng rèn luyện, học tập suốt đời. Trong từng chuẩn mực có các tiêu chí rõ ràng, cụ thể để đánh giá việc thực hiện các chuẩn mực này, gắn với 5 mối quan hệ và các nghĩa vụ, trách nhiệm của cán bộ, đảng viên trong các mối quan hệ đó. Cụ thể: Điều 1 thể hiện chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đảng viên trong mối quan hệ với Đảng, Nhà nước và nhân dân. Điều 2 thể hiện chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đảng viên trong mối quan hệ với cơ quan, tổ chức, cộng đồng, xã hội; Điều 3 thể hiện chuẩn mực mang phẩm chất lõi của cán bộ, đảng viên trong mối quan hệ với công việc. Điều 4 thể hiện chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đảng viên trong mối quan hệ với đồng chí, đồng nghiệp, vừa khẳng định tính tổ chức, tính pháp lý, vừa

thể hiện đạo lý truyền thống tương thân, tương ái, đoàn kết, chung sức, đồng lòng của con người, dân tộc Việt Nam; Điều 5 thể hiện chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đảng viên trong mối quan hệ với bản thân (Đào Việt Dũng, 2024).

Quy định số 144 bổ sung những điểm mới như: tinh thần “Dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đổi mới, sáng tạo, dám đương đầu với khó khăn, thách thức, hành động vì lợi ích chung, vì nước, vì dân” (Điều 2); “Không để gia đình, người thân và người khác lợi dụng chức vụ, vị trí công tác để trục lợi”, “Thực hiện văn hóa từ chức khi không đủ khả năng, uy tín” (Điều 3); “Kiên quyết đấu tranh, phê phán mọi hành vi né tránh, đùn đẩy, hoặc có tư tưởng trung bình chủ nghĩa, làm việc cầm chừng, sợ trách nhiệm, không dám làm” (Điều 4), tránh tình trạng có tư tưởng “đấu tranh, tránh đầu”, làm việc “cầm chừng”, giữ “an toàn”. Việc bổ sung những điểm mới, nhấn mạnh việc kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” cho thấy Quy định số 144 vừa đảm bảo tính kế thừa, vừa đảm bảo tính “mới” trong nội dung về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên, đồng thời là cơ sở, góp phần loại bỏ những vướng mắc, bất cập nảy sinh từ thực tế nhưng chưa có quy định để điều chỉnh (Trần Thị Mai, 2024).

Soi chiếu nội dung một số điều trong Quy định số 144, có thể nhận thấy Đảng ta đã có sự vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên thông qua những quy định cụ thể, như “tận trung với nước, tận hiếu với dân”, “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”,... Bên cạnh đó là sự kế thừa những nội dung trong những quy định, kết luận của

Đảng về phẩm chất chính trị, trách nhiệm của cán bộ, đảng viên (như: Tại Điều 1, Điều 2 của Điều lệ Đảng; Quy định số 37-QĐ/TW của Ban Chấp hành Trung ương về *những điều đảng viên không được làm*; 27 biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” được Ban Chấp hành Trung ương chỉ ra cụ thể tại Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII về xây dựng Đảng; Kết luận số 21-KL/TW).

Các chuẩn mực trong Quy định số 144 như: *tinh thần yêu nước, tôn trọng nhân dân, tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc; bản lĩnh, đổi mới, sáng tạo, hội nhập; cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; đoàn kết, kỷ cương, tình thương, trách nhiệm; gương mẫu, khiêm tốn, tu dưỡng rèn luyện, học tập suốt đời* là thước đo nhân cách, thái độ, hành vi, tác phong công tác mà mỗi cán bộ, đảng viên phải thường xuyên tự tu dưỡng, rèn luyện hằng ngày; đồng thời là cơ sở để Đảng ta lựa chọn những cán bộ, đảng viên có đủ đức, đủ tài đảm nhận và hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao trong giai đoạn cách mạng mới. Thực hiện chuẩn mực đạo đức cách mạng vừa là vinh dự, vừa là trách nhiệm của cán bộ, đảng viên. Vì thế, trong tư duy và hành động, mỗi cán bộ, đảng viên phải đem tinh thần chí công vô tư mà xử trí mọi việc, với mọi người và chính bản thân mình; phải nhận thức sâu sắc bản phận và trách nhiệm, dám nghĩ, dám làm, dám đột phá để thực hiện thắng lợi mọi nhiệm vụ được tổ chức phân công. Cán bộ, đảng viên cần chủ động ngăn chặn, đẩy lùi các biểu hiện tha hóa đạo đức, lối sống ích kỷ, cá nhân, thực dụng, cơ hội, hám danh, tham nhũng, lãng phí, mất đoàn kết, quan liêu, xa dân, vô cảm trước khó khăn, bức xúc của dân. Phải rèn luyện đạo đức cách mạng suốt đời, vững vàng vượt qua mọi khó khăn,

thách thức, nêu cao danh dự, lòng tự trọng; không bị cám dỗ bởi vật chất, tiền tài, danh vọng; tự mình phòng, tránh chủ nghĩa cá nhân, nói đi đôi với làm, xây đi đôi với chống (Trần Việt Khoa, 2025).

Theo Hà Phương (2024), Quy định số 144 nêu rõ, cụ thể các tiêu chí, chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên cần thực hiện, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ cách mạng trong giai đoạn mới. Để thực hiện Quy định số 144 một cách có hiệu quả, cần tập trung vào một số giải pháp sau:

Thứ nhất, cần tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục, rèn luyện đạo đức cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, làm cho cán bộ, đảng viên nhận thức sâu sắc hơn nữa về chuẩn mực đạo đức cách mạng theo tư tưởng Hồ Chí Minh và nội dung, ý nghĩa của Quy định số 144. Mỗi cán bộ, đảng viên phải luôn nêu cao tinh thần trung thành tuyệt đối với mục tiêu, lý tưởng của Đảng và dân tộc; đề cao phẩm chất đạo đức “trung với nước, hiếu với dân”, tránh sa vào chủ nghĩa cá nhân; luôn có ý thức giữ gìn sự đoàn kết trong Đảng, trong cơ quan, đơn vị. Có tinh thần trách nhiệm cao đối với công việc; có lương tâm nghề nghiệp trong sáng.

Thứ hai, mỗi cán bộ, đảng viên thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện, nâng cao đạo đức cách mạng; thực hiện nghiêm quy định về nêu gương, nghiêm túc tự soi, tự sửa, tự phê bình và phê bình; phải gương mẫu trong đạo đức, lối sống “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”, “nói đi đôi với làm, xây đi đôi với chống”; nêu cao bản lĩnh chính trị, kiên quyết, kiên trì đấu tranh, ngăn chặn, đẩy lùi suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, tham nhũng, tiêu cực, biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân, bệnh quan liêu, cơ hội, cục bộ, bè phái, “lợi ích nhóm”, mất đoàn kết nội bộ; nâng cao

cảnh giác trước những luận điệu sai trái, thù địch của các thế lực phản động, cơ hội chính trị.

Thứ ba, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát trong Đảng. Điều này thúc đẩy việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, cán bộ chủ chốt các cấp. Việc xử lý kỷ luật nghiêm những đảng viên vi phạm, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống,... giúp mỗi cán bộ, đảng viên tự soi, tự sửa, tự điều chỉnh hành vi, tích cực rèn luyện đạo đức, lối sống, tác phong công tác, thực hiện quy định chuẩn mực đạo đức, quy định nêu gương, kịp thời phát hiện, ngăn chặn từ xa, từ đầu, giải quyết từ sớm, không để vi phạm nhỏ tích tụ thành sai phạm lớn, kéo dài và lan rộng. Đồng thời thúc đẩy việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trở thành nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của mỗi tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên; phát hiện, khuyến khích nhiều cách làm mới, sáng tạo, các mô hình đạt kết quả tích cực trong toàn Đảng.

5. Kết luận

Chuẩn mực đạo đức cách mạng là nền tảng giúp cán bộ, đảng viên giữ vững niềm tin, chí hướng và hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Trong giai đoạn mới, khi đất nước đang bước vào thời kỳ phát triển mạnh mẽ với nhiều cơ hội và thách thức đan xen, Quy định số 144 đã được ban hành, điều quan trọng và cốt lõi nhất là mỗi cán bộ, đảng viên phải tự quán triệt, thực sự thấm nhuần sâu sắc Quy định và phải tự giác thực hành các chuẩn mực đạo đức thường xuyên, liên tục; phải bền bỉ rèn luyện suốt đời để vượt qua được mọi thách thức, cám dỗ, đẩy lùi mọi nguy cơ suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, góp phần phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc □

Tài liệu tham khảo

1. Lê Văn Cường (2024), “Những điểm cốt lõi trong Quy định 144-QĐ/TW về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới”, *Tuyên giáo* ngày 28/6/2024, <https://www.tuyengiao.vn/nhung-diem-cot-loi-trong-quy-dinh-144-qd-tw-ve-chuan-muc-dao-duc-cach-mang-cua-can-bo-dang-vien-trong-giai-doan-moi-154966>
2. Đào Việt Dũng (2024), “Nội dung chủ yếu Quy định số 144-QĐ/TW của Bộ Chính trị”, Cổng thông tin điện tử Đảng bộ tỉnh Tuyên Quang ngày 29/7/2024, <https://tuyenquang.dcs.vn/DetailView/147691/6/Noi-dung-chu-yeu-Quy-dinh-so-144-QD/TW-cua-Bo-Chinh-tri.html>
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
4. Lê Thị Hà (2024), “Tur tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên và sự vận dụng trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng hiện nay”, *Tạp chí Cộng sản* ngày 29/5/2024, <https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/chinh-tri-xay-dung-dang/-/2018/928202/tu-tuong-ho-chi-minh-ve-dao-duc-cach-mang-cua-can-bo%2C-dang-vien-va-su-van-dung-trong-cong-tac-xay-dung%2C-chinh-don-dang-hien-nay.aspx>
5. Hiền Hòa (2024), “Năm 2023, kỷ luật 19 cán bộ diện Bộ Chính trị, Ban Bí thư quản lý”, Cổng thông tin điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam ngày 01/02/2024, https://dangcongsan.org.vn/noidung/tintuc/Lists/XaydungDang/View_Detail.aspx?ItemID=1688
6. Trần Việt Khoa (2025), “Tăng cường xây dựng Đảng về đạo đức từ mỗi cán bộ, đảng viên”, *Nhân dân* ngày 03/01/2025, <https://nhandan.vn/tang-cuong-xay-dung-dang-ve-dao-duc-tu-moi-can-bo-dang-vien-post853977.html>
7. Lê Tùng Lâm (2024), “Vấn đề đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong bối cảnh hội nhập quốc tế qua tác phẩm *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam* của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng”, *Tạp chí Cộng sản* ngày 19/3/2024, <https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/chinh-tri-xay-dung-dang/-/2018/902502/van-de-dao-duc-cach-mang-cua-can-bo%2C-dang-vien-trong-boi-can-hoi-nhap-quoc-te-qua-tac-pham-mot-so-van-de-ly-luan-va-thuc-tien-ve-chu-nghia-xa-hoi-va-con-duong-di-len-chu-nghia-xa-hoi-o-viet-nam-cua-tong-bi-thu-nguyen-phu-trong.aspx>
8. Nguyễn Đức Luận (2023), “Một số ý kiến về xây dựng chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên”, *Tuyên giáo* ngày 02/5/2023, <https://www.tuyengiao.vn/mot-so-y-kien-ve-xay-dung-chuan-muc-dao-duc-cach-mang-cua-can-bo-dang-vien-148816>
9. Trần Thị Mai (2024), “Quy định số 144-QĐ/TW của Bộ chính trị - chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới và vận dụng trong thực tiễn tại học viện ngân hàng hiện nay”, trong: *Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới - những vấn đề lý luận, thực tiễn và việc vận dụng vào xây dựng đạo đức nghề nghiệp ngành ngân hàng hiện nay”*, Đảng ủy Học viện Ngân hàng, tháng 12/2024.
10. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2021.

11. Nguyễn Trọng Nghĩa (2024), “Nêu cao tinh thần trách nhiệm, thực hiện nghiêm Quy định về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới”, *Tạp chí Công sản* ngày 06/7/2024, https://www.tapchicongsan.org.vn/media-story/-/asset_publisher/V8hhp4dK31Gf/content/neu-cao-tinh-than-trach-nhiem-thuc-hien-nghiem-quy-dinh-ve-chuan-muc-dao-duc-cach-mang-cua-can-bo-dang-vien-trong-giai-doan-moi
12. Vũ Hữu Phê (2023), “Đổi mới phương thức xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức”, trong: *Kỷ yếu Hội thảo khoa học quốc gia “Những vấn đề lý luận và thực tiễn công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức trong giai đoạn mới”*, Ban Tuyên giáo Trung ương, Hà Nội, tháng 10.
13. Hà Phương (2024), “Hội nghị toàn quốc quán triệt Quy định số 144-QĐ/TW về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên; Chỉ thị số 35-CT/TW về đại hội đảng bộ các cấp tiến tới Đại hội XIV của Đảng”, *Tạp chí Công sản* ngày 10/7/2024, <https://tapchicongsan.org.vn/web/guest/hoat-ong-cua-lanh-ao-ang-nha-nuoc/-/2018/940202/hoi-nghi-toan-quoc-quan-triet-quy-dinh-so-144-qd-tw-ve-chuan-muc-dao-duc-cach-mang-cua-can-bo%2C-dang-vien-trong-giai-doan-moi%3B-chi-thi-so-35-ct-tw-ve-dai-hoi-dang-bo-cac-cap-tien-toi-dai-hoi-dai-bieu-toan-quoc-lan-thu-xiv-cua-dang.aspx>
14. Nguyễn Việt Thông (2024), “Một số suy nghĩ về quy định của bộ chính trị về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới”, trong: *Kỷ yếu Hội thảo khoa học Chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới - những vấn đề lý luận, thực tiễn và việc vận dụng vào xây dựng đạo đức nghề nghiệp ngành ngân hàng hiện nay*, Đảng ủy Học viện Ngân hàng, Đảng bộ Cơ quan Ngân hàng Trung ương, tháng 12.
15. Nguyễn Phú Trọng (2023), *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.